

Nr 15.

Av herr **Bengtsson m. fl.**, om ökat anslag till bidrag till hushållningssällskapen.

I årets statsverksproposition föreslås under nionde huvudtiteln (punkt 78) såsom bidrag till hushållningssällskapen för budgetåret 1941/42 ett förslagsanslag av 3,543,300 kronor, varvid till sällskapens allmänna verksamhet beräknats ett från 2,900,000 kronor år 1939/40 och 2,700,000 kronor år 1940/41 till 2,600,000 kronor sänkt belopp. Därjämte föreslås under punkt 79 såsom särskilt bidrag för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m. ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

I sitt förslag till 1940 års riksdag hade lantbruksstyrelsen föreslagit en höjning av det allmänna anslaget till 3,000,000 kronor för budgetåret 1940/41. Till detta belopp uppgick nämligen anslaget under ett flertal år före 1933. Vid 1933 års riksdag sänktes det emellertid av statsfinansiella skäl till 2,600,000 kronor och har därefter icke kommit upp till sitt ursprungliga belopp, oaktat hushållningssällskapens verksamhet därefter alltmera utvidgats icke minst på grund av såväl nya uppgifter från statsmakternas sida som ock — under sistförflutna året — kristidsmyndigheternas anspråk på sällskapens medverkan för speciella ändamål. Härtill ha under år 1940 kommit ökade kostnader för sällskapens befattningshavare. Den allmänna prisnivåns stegring torde nämligen ha nödgat de flesta hushållningssällskapen att vidtaga löneförhöjningar i form av dyrtidstillägg eller på annat sätt till sina befattningshavare, varigenom sällskapens omkostnader i väsentlig grad stegrats. Det synes därför rimligt, att anslaget till sällskapens allmänna verksamhet höjes. I varje fall framstår den nu föreslagna ytterligare sänkningen såsom föga välbetänkt.

I sitt äskande till innevarande års riksdag har lantbruksstyrelsen föreslagit, att dels anslaget till hushållningssällskapens allmänna verksamhet måtte för nästa budgetår beräknas till 2,700,000 kronor, dels kungörelsen den 14 december 1934 (nr 603) om resekostnads- och traktamentsersättning åt befattningshavare hos hushållningssällskap ändras så, att vissa av styrelsen angivna förbättringar i traktamentsersättningarna bleve genomförda. Vidare har hushållningssällskapens ombud i skrivelse den 2 oktober 1940 hemställt, att anslaget till sällskapens allmänna verksamhet måtte i folkförsörjningens intresse höjas till lägst samma belopp, som utgick budgetåret 1939/40 eller 2,900,000 kronor. Över sistnämnda framställning har statens livsmedelskommission avgivit utlåtande och däri framhållit, att redan den av 1940 års riksdag företagna anslagsbeskärningen allvarligt äventyrade den av myndigheterna igångsatta verksamheten i sällskapens regi i syfte att intensifiera eller på ändamålsenligaste sätt omlägga jordbruksproduktionen till tryggande av vår folkförsörjning. Betydelsen av att uppehålla hushållningssällskapens verksamhet torde sålunda få anses dokumenterad. Ävenså torde det faktum ha konstaterats, att sällskapens oundgängliga behov för verksamhetens uppe-

hållande kan uppskattas till det av hushållningssällskapens ombud angivna beloppet.

Beträffande förutnämnda (i punkt 79 upptagna) särskilda bidrag å 200,000 kronor till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m. torde detsamma komma att helt tagas i anspråk för genomförandet av de ytterligare uppgifter, vilka i anledning av kristiden komma att påläggas sällskapen.

De hushållningssällskap, vilka äro i den lyckliga belägenheten att förfoga över egna medel, ha redan måst tillgripa av dessa för att täcka löpande utgifter. Åtskilliga sällskap sakna dock egna tillgångar, men även där sådana finnas, kunna desamma icke tagas i anspråk utan att en fortgående försämring av vederbörande sällskaps ekonomi inträder och framtvingar inskränkning av verksamheten.

Visserligen är det uppenbart, att besparingsåtgärder i nuvarande läge måste vidtagas på de flesta områden. Ett av de viktigaste leden i landets försvarsberedskap är emellertid främjandet av livsmedelsproduktionen. Genom den sakkunskap och noggranna kännedom om lokala förhållanden, som hushållningssällskapen i sina befattningshavare förfoga över, synas dessa utgöra de lämpligaste organen för att vart och ett inom sitt område sprida upplysning och till praktiskt utförande befordra de förslag och anvisningar, vederbörande myndigheter lämna för jordbruksproduktionens anpassning efter nu rådande speciella förhållanden. Det kan därför icke vara ändamålsenligt att genom allt för knappa bidrag till sällskapen inskränka deras möjligheter att fullgöra sin i nuvarande läge alldeles särskilt viktiga och ansvarsfulla uppgift i folkförsörjningens tjänst. Redan genom föregående anslagsbeskrifningar har det ekonomiska läget för många hushållningssällskap blivit synnerligen ansträngt. De större arbetsbördorna jämte den ökade betydelsen av verksamhetens fortsättande och ytterligare utveckling synas därför motivera höjda anslag. Om detta med hänsyn till det statsfinansiella läget likväl icke kan ske, bör dock en återgång till de anslag, vilka tidigare förekommit, vara möjlig att åstadkomma.

Under återopande av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att till Bidrag till hushållningssällskapen för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 3,843,300 kronor, därav till sällskapens allmänna verksamhet ett belopp av 2,900,000 kronor.

Stockholm den 17 jan. 1941.

Carl Bengtsson.

Arthur Engberg.

Ivar Ekströmer.

Carl Beck-Friis.

Carl Sundberg.

J. B. Johansson.

C. Fr. Carlström.

Robert von Horn.

Lennart Bondeson.

Axel Mannerskantz.

Israel Lagerfelt.

Torsten Caap.

Emil Andersson

M. Svensson.

William Nisser.

i Jäger.

S. Linnér.

K. E. Johanson.

Gust. Björkman.